

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет філології
Кафедра загального та германського мовознавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ В ОСВІТІ

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітні програми:

Філологія «Польська мова і література, англійська мова, переклад»

Середня освіта «Українська мова і література»

Філологія «Українська мова і література»

Галузь знань **В Культура, мистецтво та гуманітарні науки**

Затверджено на засіданні кафедри
протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Штучний інтелект в освіті
Викладач (-і)	доц. Воробець Олексій Дмитрович, доц. Ілійчук Любомира Василівна
Контактний телефон викладача	+380979902159, +380507075060
E-mail викладача	oleksii.vorobets@pnu.edu.ua liubomyra.iliichuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Згідно з розкладом
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<u>Предметом вивчення навчальної дисципліни</u> є: формування у здобувачів вищої освіти комплексної системи знань і практичних навичок у сфері застосування штучного інтелекту в освіті, здатності інтегрувати отримані знання і компетентності в освітню та наукову діяльність, проектувати освітній процес із урахуванням сучасних тенденцій розвитку технологій штучного інтелекту, ефективно використовувати технології ШІ в освіті із урахуванням етичних стандартів і норм. У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти ознайомлюються із основними поняттями, історичними етапами розвитку та сучасними трендами використання ШІ в освіті, нормативними документами, які регулюють застосування ШІ у країнах ЄС та в Україні, сучасними моделями, інструментами та напрямками використання штучного інтелекту в освіті, а також етичними аспектами використання генеративних платформ ШІ в освіті.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<u>Метою вивчення навчальної дисципліни</u> є: розкрити теоретико-методологічні основи використання технологій штучного інтелекту в освіті, сформувати у здобувачів вищої освіти систему знань та навичок у сфері застосування ШІ в освіті, а також відповідні професійні компетентності й результати навчання, здатність їх використовувати у майбутній педагогічній діяльності. <u>Основними цілями вивчення навчальної дисципліни</u> є: сформувати у здобувачів вищої освіти знання про історію та сучасні тенденції розвитку штучного інтелекту в освіті, розуміння можливостей його використання в освітній і науковій діяльності, а також проблем та викликів, які стоять перед сучасною освітою в контексті застосування ШІ, здатності використовувати технології штучного інтелекту в освітній, науковій і майбутній професійній діяльності із дотриманням етичних аспектів й принципів академічної доброчесності.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<u>Загальні компетентності:</u> ЗК 2. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК 5. Здатність працювати в команді та автономно. ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. <u>Фахові компетентності:</u> ФК 3. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки. ФК 6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань. ФК 9. Здатність ефективно й компетентно брати участь у різних формах наукової комунікації. <u>Програмні результати навчання:</u> ПРН 3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.	

ПРН 9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.

ПРН 11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПРН 17. Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в галузі польської та англійської філології, перекладознавства державною, польською та англійською мовами.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
практичні заняття	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна/ Вибіркова
2	B11 Філологія	1	Вибіркова

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість годин		
	лекції	практичні заняття	самостійна робота
Тема 1. Штучний інтелект: концепт, історія та сучасні тенденції розвитку	2	2	10
Тема 2. Питання застосування ШІ в освіті у документах ЮНЕСКО, ЄС та України	2	2	10
Тема 3. Основні шляхи та напрями застосування технологій штучного інтелекту в освіті	2	4	10
Тема 4. Моделі та інструменти використання штучного інтелекту в освіті	2	4	10
Тема 5. Проблеми, виклики та перспективи застосування технологій штучного інтелекту в освіті	2	4	10
Тема 6. Етичні аспекти використання генеративних платформ ШІ в освіті	2	2	10
ЗАГ.	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання знань здобувачів освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (http://surl.li/sveiyyt). Оцінювання здійснюється на основі накопичувальної системи оцінювання знань за 100-бальною шкалою. Практичні заняття – 60 балів. Підсумкова контрольна робота – 30 балів. Самостійна робота (індивідуальне/творче завдання) – 10 балів. Здобувач освіти може отримати додаткові бали за результати неформальної освіти як результати навчання з навчальної дисципліни, що відображають зміст окремих тем (але не більше 10 балів) відповідно до Положення про визнання
---	--

	результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (http://surl.li/vvwxlh).
Вимоги до письмової роботи	Підсумкова контрольна робота – 30 балів. Самостійна робота – 10 балів.
Семінарські/практичні заняття	Максимальна оцінка – 5 балів
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 90% завдань під час вивчення дисципліни. При виставленні оцінки враховуються навчальні досягнення здобувачів освіти (бали), набрані за виконання всіх видів робіт під час поточного контролю, а також бали за результати неформальної освіти (http://surl.li/vvwxlh).
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік. Форма здачі – комбінована (усна, письмова).

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи. Виконання письмових робіт у процесі вивчення навчальної дисципліни є обов'язковим для всіх здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Інформація щодо результатів тестування, виконання індивідуальних / групових робіт, презентації результатів самостійної роботи, загальна оцінка змістового модуля в цілому надається кожному здобувачеві освіти індивідуально, що відображено в електронному журналі. Неприпустимими є плагіат та списування. Інформація щодо оцінки виконання індивідуального завдання надається здобувачеві освіти після представлення результатів виконання роботи. Результати виконання індивідуального творчого завдання надаються згідно з розкладом практичних занять.

Академічна доброчесність. Викладання навчальної дисципліни та взаємодія із здобувачем освіти ґрунтуються на основі положень нормативно-правових документів та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/vystzz>), Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/fhjkijs>), Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<http://surl.li/qwibaw>), Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/lympni>).

Відвідування занять. Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<http://surl.li/rokxqk>). Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/sveiyt>).

Неформальна освіта. Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<http://surl.li/vvwxlh>).

8. Рекомендована література

1. Баранов О. А. Визначення терміну «Штучний інтелект». *Інформація і право*. 2023. № 1 (44). С. 32–49.
2. Бердо Р. С., Расюн В. Л., Величко В. А. Штучний інтелект та його вплив на етичні аспекти наукових досліджень в українських закладах освіти. *Академічні візії*. 2023. Вип. 22. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.8174388>
3. Богом'я В. Гудзь А. Штучний інтелект: сучасний стан і перспективи застосування. *Сучасні інформаційні технології у сфері безпеки та оборони*. 2023. Т. 46. № 1. С. 13–17. DOI: <https://doi.org/10.33099/2311-7249/2023-46-1-13-17>

4. Буковська О. До проблеми правового регулювання штучного інтелекту. 2023. URL: <http://clar.naiu.kiev.ua/bitstream/>
5. Візнюк І., Буглай Н., Куцак Л., Поліщук А., Киливник В. Використання штучного інтелекту в освіті. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців : методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2021. № 59. С. 14–22. <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2021-59-14-22>
6. Головка Д. Ю. Штучний інтелект у діяльності педагога закладу професійної (професійно-технічної) освіти : навчально-методичний посібник. Біла Церква : БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2024. 73 с.
7. Гуназа Л. М. Штучний інтелект у сучасній освіті: трансформація ролі вчителя, підвищення якості навчання та нові можливості. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2023. Вип. 90. С. 46–53. <https://doi.org/10.32782/1992-5786.2023.90.8>
8. Гуревич Р. С., Коношевський Л. Л., Коношевський О. Л., Воевода А. Л., Люльчак С. Ю. Інтеграція штучного інтелекту в сферу освіти: проблеми, виклики, загрози, перспективи. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2024. Вип. 72. С. 171–186. <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2024-72-170-186>
9. Драч І., Петроє О., Бородієнко О., Регейло І., Базелюк О., Базелюк Н., Слободянюк О. Використання штучного інтелекту у вищій освіті. *Міжнародний науковий журнал «Університети і лідерство»*. 2023. Вип. 15. С. 66–82. DOI: <https://doi.org/10.31874/2520-6702-2023-15-66-82>
10. Єфремов М. Ф., Єфремов Ю. М. Штучний інтелект, історія та перспективи розвитку. *Вісник ЖДТУ. Серія «Технічні науки»*. 2016. 2 (45). С. 123–126. DOI: [https://doi.org/10.26642/tn-2008-2\(45\)-123-126](https://doi.org/10.26642/tn-2008-2(45)-123-126)
11. Ілійчук Л. Вплив штучного інтелекту на якість освіти : можливості, виклики та загрози. *Науково-педагогічні студії*. 2024. Вип. 8. С. 232–248. DOI: <https://doi.org/10.32405/2663-5739-2028-8-232-248>
12. Ілійчук Л. В. Інноваційні педагогічні технології у контексті розвитку системи забезпечення якості освіти. *Acta Paedagogica Volyniensis*. 2024. № 3. С. 16–25. DOI: <https://doi.org/10.32782/apv/2024.3.3>
13. Ілійчук Л. В. Штучний інтелект в освіті : методичні рекомендації для самостійної роботи здобувачів вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2024. 53 с.
14. Карпенко В. Є. Гіпотетичне майбутнє універсального штучного інтелекту. *Філософські науки: Збірник наукових праць*. Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2019. С. 57–64.
15. Ковачов С., Сичікова Я. Поговори зі мною : діалог зі штучним інтелектом про використання його в навчанні та наукових дослідженнях. *Наукові записки Бердянського ДПУ. Серія : Педагогіка*. 2023. № 1. С. 43–55. URL: <https://pedagogy.bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2023/06/6.pdf>
16. Концепція розвитку штучного інтелекту в Україні: схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 2.12.2020 р. № 1556-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80#Text>
17. Мар'єнко М., Коваленко В. Штучний інтелект та відкрита наука в освіті. *Фізико-математична освіта*. 2023. Вип. 1(38). С. 48–53. <https://doi.org/10.31110/2413-1571-2023-038-1-007>
18. Методи та системи штучного інтелекту : навчальний посібник / укл. : Д. В. Лубко, С. В. Шаров. Мелітополь : ФОП Однорог Т.В., 2019. 264 с.
19. Національна стратегія розвитку штучного інтелекту в Україні 2021-2030 : проєкт. Київ : Інститут проблем штучного інтелекту МОН України і НАН України, 2021. 34 с. URL: <https://bit.ly/3rconkm>
20. Нікітенко В., Олексенко Р., Кивлюк О. Формування цінностей цифрової освіти і цифрової людини у діджиталізованому суспільстві. *Humanities Studies*. 2022. Вип. 10. С. 53–63. DOI: <https://doi.org/10.26661/hst-2022-1>
21. Паламар С., Науменко М. Штучний інтелект в освіті: використання без порушення принципів академічної чесності. *Освітологічний дискурс*. 2024. Вип. 1(44). С. 68–83.

<https://doi.org/10.28925/2312-5829.2024.15>

22. Панухник О. Штучний інтелект в освітньому процесі та наукових дослідженнях здобувачів вищої освіти: відповідальні межі вмісту III. *Галицький економічний вісник*. 2023. Вип. 4(83). С. 202–211. https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.04.202
23. Петрів О. Штучний інтелект та авторське право. 2023. URL: <https://cedem.org.ua/analytics/shtuchnyi-intelekt-avtorske-pravo/>
24. Погореленко А. Штучний інтелект : сутність, аналіз застосування, перспективи розвитку. *Науковий вісник ХДУ. Серія : Економічні науки*. 2018. Вип. 32. С. 22-27. URL: <https://ejournal.kspu.edu/index.php/ej/article/view/405>
25. Поліщук О., Поліщук О., Дудченко В. Філософія штучного інтелекту в освітньому процесі. *Humanities Studies*. 2022. Вип. 13 (90). С. 103-109. URL: <http://humstudies.com.ua/article/view/272528/268064>
26. Про затвердження завдань Національної програми інформатизації на 2022-2024 роки : Постанова ВРУ від 08.07.2022 р. № 2360-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2360-IX#Text>
27. Про затвердження плану заходів з реалізації Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні на 2021-2024 роки : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.05.2021 р. № 438-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/438-2021-%D1%80#Text>
28. Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні : Розпорядження КМУ від 02.12.2020 р. № 1556-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80#Text>
29. Про схвалення Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки : Розпорядження КМУ від 23.02.2022 р. № 286-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-%D1%80#Text>
30. Пчелянський Д., Воїнова С. Штучний інтелект : перспективи та тенденції розвитку. *Automation of Technological and Business Processes*. 2019. №11 (3). С. 59–64.
31. Самойленко О. А., Ступак О. П., Юзик М. А. Можливості та виклики штучного інтелекту для закладів вищої освіти України. *Інноваційна педагогіка*. 2023. Вип. 60. С. 140–143. <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/60.28>
32. Сікора Я. Б., Марчук Н. А., Нестеров В. Ф. Технології майбутнього : роль штучного інтелекту у персоналізованому навчанні. *Наука і техніка сьогодні: серії : право, економіка, педагогіка, техніка, фізико-математичні науки*. 2024. № 1 (29). С. 526–537.
33. Стратегія розвитку штучного інтелекту в Україні : монографія / за заг. ред. А. І. Шевченко. Київ, 2023. 305 с. URL: https://jai.in.ua/archive/2023/ai_mono.pdf
34. Теличко О. А. Проблеми визначення та нормативного закріплення поняття «Штучний інтелект» у законодавстві зарубіжних країн та України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 2. С. 310–313. URL: http://lsej.org.ua/2_2021/77.pdf
35. Філіпенко Л. В., Думанський О. В., Козак О. В. Академічна доброчесність в науковому та освітньому середовищі закладів освіти України: погляд крізь призму наявності штучного інтелекту. *Академічні візії*. 2023. Вип. 19. <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7966703>
36. Фратавчан В. Г., Фратавчан Т. М., Лукашів Т. О., Літвінчук Ю. А. Методи та системи штучного інтелекту : навчальний посібник. Чернівці : ЧНУ, 2023. 114 с.
37. Шишкіна М., Носенко Ю. Перспективні технології з елементами штучного інтелекту для професійного розвитку педагогічних кадрів. *Фізико-математична освіта*. 2023. № 38 (1). С. 66–71. URL: <https://fmo-journal.org/index.php/fmo/article/view/229/152>
38. Штучний інтелект : український вимір. Звіт за результатами кількісного соціологічного дослідження. 2018. URL: <https://gorshenin.ua/publication/shtuchnij-intelekt-ukrayinskij-vimir/>

Онлайн платформи й курси з вивчення штучного інтелекту:

1. Онлайн-платформа для навчання Udemу: <https://ua.udemy.com/organization/search/?src=ukw&q=Artificial+Intelligence>
- ChatGPT Complete Guide: Learn Midjourney, ChatGPT 4 & More (<https://ua.udemy.com/course/complete-ai-guide/>)
- ChatGPT: Complete ChatGPT Course For Work 2023 (<https://ua.udemy.com/course/chatgpt-complete-chatgpt-course-for-work-2023-ethically-chat-gpt/>)
- Artificial Intelligence A-Z™ 2023: Build an AI with ChatGPT4 (<https://ua.udemy.com/course/artificial->

[intelligence-az/](#))

- Machine Learning for Absolute Beginners - Level 1 (<https://ua.udemy.com/course/machine-learning-for-absolute-beginners-level-1/>)
- Machine Learning, Data Science and Deep Learning with Python (<https://ua.udemy.com/course/data-science-and-machine-learning-with-pythonhands-on/>)
- 2. Онлайн-платформа для навчання Coursera: https://www.coursera.org/search?query=artificial%20intelligence&=null&index=prod_all_1_aunched_products_term_optimization
- 3. Онлайн-платформа для навчання EdEra: <https://study.ed-era.com/uk>
- ChatGPT для освітян: як перетворити ІІІ на ефективного асистента (<https://study.ed-era.com/uk/courses/course/4061>)
- Опанувати ChatGPT: з нуля до спеціаліста (<https://study.ed-era.com/uk/courses/course/4060>)
- 4. Онлайн-платформа для навчання Prometheus: <https://prometheus.org.ua/>
- Початок роботи з ChatGPT (https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+GPT101+2023_T1)
- 5. Штучний інтелект. URL: <https://ukraine.learningpassport.unicef.org/#/course/58/item/513>
- 6. Штучний інтелект для школярів URL: <https://osvita.diiia.gov.ua/courses/artificial-intelligence>
- 7. Проект інтелект. Куншт. URL: <https://podcasts.nv.ua/episode/1292.html>
- 8. Машинне навчання. URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:IRF+ML101+2016_T3/about
- 9. Основи AI. Google. URL: https://rsvp.withgoogle.com/events/aibasics_2023?fbclid=IwAR28AXzf67WIV1TTHVfuvCmXkKPiHjdi17krVPaL3gQmtIvzqM3hhTV5Hk

Інформаційні ресурси:

1. Наукова електронна бібліотека. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/portal>
2. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
3. Наукова бібліотека Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. URL: <http://lib.pnu.edu.ua/>

Викладачі

Олексій ВОРОБЕЦЬ, Любомира ІЛІЙЧУК